

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗНЕБОЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Стецкевич О.Б.
Інститут Здоров`я
Населення, Оттава,
Канада

Знеболення – це право людини!

Національне законодавство України

- Конституція України
- Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я”

Норми міжнародного права, ратифіковані Україною

- Міжнародний Пакт про економічні, соціальні та культурні права
- Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують людську гідність, видів поводження чи покарання
- Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська Конвенція)

Конституція України

- Стаття 49. Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.
Держава створює умови для **ефективного і доступного** для всіх громадян **медичного обслуговування**.
- Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.
Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я ”

Принципи охорони здоров’я:

- дотримання прав людини;
- гуманістична спрямованість;
- орієнтація на сучасні стандарти здоров’я та медичної практики

Міжнародний Пакт про економічні, соціальні та культурні права

(Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73)

- Визнання державами-учасницями права кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного та психічного здоров'я (ст.12)
- Зобов'язання держав-учасниць вжити в максимальних межах наявних ресурсів заходів для того, щоб забезпечити поступово повне здійснення визнаних у цьому Пакті прав усіма належними способами, включаючи, зокрема, вжиття законодавчих заходів (ст.2)

Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують людську гідність, видів поведження чи покарання

*(Ратифіковано із застереженнями Указом
Президії ВР N 3484-XI (3484-11) від 26.01.87)*

- У Звіті до Ради з Прав Людини 2009 року Професор Манфред Новак, тодішній Спеціальний Доповідач ООН з тортур, жорстокого, нелюдського та такого, що принижує людську гідність, ставлення чи покарання, вказав, що **“фактичне позбавлення доступу до знеболення, якщо це спричинило сильний біль та страждання, становить жорстоке, нелюдське та таке, що принижує людську гідність, ставлення чи покарання.”**
- Також ним було зауважено, що **“нездійснення урядами належних кроків, щоб забезпечити доступність лікування болю, що залишає мільйони людей без потреби страждати від сильного та часто тривалого болю, піднімає питання чи вони належним чином виконують це зобов’язання [захистити людей від нелюдського та принизливого ставлення] ”**

Суміжні права, що можуть бути порушені через позбавлення/обмеження доступу до знеболення:

- Право на працю
Стаття 43 Конституції України
Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.
- Право на сімейне життя
Стаття 4 Сімейного Кодексу України
Кожна особа має право на повагу до свого сімейного життя.
- Інші права людини

Рекомендації ВООЗ по знеболенню та відповідь України

- Прерорально (якщо можливо)
- Що чотири години – постійний контроль болю
- Тип препарату залежить від ступеня болю
- Доза встановлюється індивідуально. Немає максимальної дози.
- Лікування болю – залежно від потреб пацієнта
- Прерорального морфіну немає взагалі.
- Знеболення надається, коли може приїхати мед працівник, а не коли це потрібно пацієнту.
- Більшість пацієнтів з сильним болем пізно починають отримувати сильні опіоїдні анальгетики, або взагалі не починають.
- Максимальна доза Морфіну – 50мг інекційної форми.
- Немає можливості, щоб медичні працівники відвідували пацієнтів, завжди, коли їм потрібне знеболення

Три базиси вирішення проблеми знеболення:

- Закони та інші НПА в галузі охорони здоров'я
- Освіта медичних працівників
- Наявність знеболюючих препаратів

Право на використання знеболюючих –
Право лікаря на належні умови праці!

- Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом. (Стаття 24 Конституції України)

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

P.S.: Ви можете зробити вагомий внесок у вирішення проблеми знеболення, заповнивши анкету-опитувальник.

Ми будемо Вам

ЩИРО ВДЯЧНІ!